

Проте, варто враховувати й виклики, пов'язані з білінгвальним підходом. Вимагається налагодження спеціальної підготовки вчителів, розробка адекватних навчальних матеріалів та методик, а також створення сприятливого навчального середовища.

Загалом, білінгвальний підхід у навчанні фізики має значний потенціал для розвитку учнів, покращення їхнього освітнього досвіду та підготовки до сучасного світу. При врахуванні переваг та викликів цього підходу, вчителі та освітній заклад можуть створити ефективну та стимулюючу навчальну атмосферу. Крім того, ми всі розуміємо, що Україні необхідно привести свої освітні та дослідницькі системи у відповідність до європейських стандартів, щоб підвищити свою міжнародну конкурентоспроможність та покращити свою інтеграцію з ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Christopher Bruhn. Must Know High School Physics, Year 2020, 608 Pages
2. Фізика. Англійсько-український енциклопедичний словник основних термінів, понять та законів : Physics. English-Ukrainian
3. Physics for Beginners. Darran Stobbart Minna Lacey Rachel Firth 2022 год, 128 стр.
4. 100 Things to Know About Planet Earth. Alice James Darran Stobbart Federico Mariani, 2019 год, 128 стр.
5. Nature Conservancy: <https://www.nature.org/en-us/get-involved/how-to-help/carbon-footprint-calculator/>
6. <https://onlinelearning.sas.upenn.edu/english-stem-unit-1>
7. https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:АН+ENG_STEM101+2020_T1/course/

Таранченко О. М.,
*доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник
Інституту спеціальної педагогіки та психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України*

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ В ОСВІТІ ДІТЕЙ З ООП: ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ В НОВИХ РЕАЛІЯХ

В статті представлено окремі аспекти трансформації освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні, що мають забезпечити її якісний поступ у повоєнний період. Зокрема йдеться про реструктуризацію, яка розуміється як зміни, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування в різних аспектах. Технологізація освітньої сфери виокремлюється як сучасний практикоорієнтований механізм втілення нових ідей, при цьому визначальними умовами її реалізації є підвищення кваліфікації фахівців та якісні зміни в

менеджменті освітньої сфери. Зауважується, що має окреслитися чіткий перелік системних заходів, необхідних для переформатування системи освіти відповідно до поступу країни з її унікальним соціокультурним контекстом.

Ключові слова: освіта, освітній простір, реструктуризація, освітні технології, інклюзивність, мультикультурність.

Abstract. The article presents certain aspects of the transformation of the education of children with special educational needs in Ukraine, which should ensure its quality progress in the post-war period. In particular speech goes about restructuring, that understands as changes that is sent to the increase of efficiency of functioning. The technologization of educational sphere is distinguished as modern mechanism of embodiment of new ideas, here the qualificatory condition of her realization is in-plant training of specialists and quality changes in the management of educational sphere. It is noticed that must be outlined clear list of system measures necessary for the reformatting of the system of education in accordance with advancement of country from her unique sociocultural context.

Key words: education, educational space, restructuring, educational technologies, inclusion, multicultural.

Загальновідомо, що глобальні зрушення у науці та освіті уможливають поступ країни та її суспільства, позаяк саме вони стають рушієм створення випереджальної економіки, як основи благополуччя й розвитку, а відтак і закономірних суспільних трансформацій.

У довоєнний час в українському суспільстві вже спостерігалися певні зміни ціннісних орієнтирів, що мали з часом видозмінити всі сфери життєдіяльності нашої країни. Нині трансформації мають відбуватися з урахуванням кількох складників, що тісно й логічно взаємопов'язані. Очевидно, що незабаром має чіткіше окреслитися модель устрою Української держави з виразно сформульованими орієнтирами, бажаними для всіх її громадян, а також окреслитися тип економіки, яка має розбудовуватися в країні у найближчий повоєнний час. Беззаперечно, що необхідне чітке усвідомлення того, яке саме суспільство прагне розбудовувати народ нашої країни, оскільки від його типу залежатиме і структура системи освіти, яку слід вибудовувати. Саме з цього висновуватимуться відповідний характер і зміст освіти. Отже сукупність відповідей на ці питання і буде окреслювати прийдешнє українське освітнє поле, втому числі і для дітей з особливими освітніми потребами. Ще одним важливим складником є чіткий перелік системних заходів (на якісно новій світоглядній основі), необхідних для переформатування системи освіти відповідно до поступу суспільства України з її унікальним соціокультурним контекстом, а також з урахуванням важкого досвіду війни та її наслідків.

Виклики, які долає сьогодні Україна, надзвичайно складні і не швидкоминучі, тож в освіті дітей з особливими освітніми потребами можуть стати в нагоді певні заходи реструктуризації. Цим терміном послуговуються на позначення специфічних змін, які можуть застосовуватися і в процесі реалізації якихось конкретних реформ (наприклад НУШ), а також під час модернізації окремого освітнього сегменту чи галузі загалом. Реструктуризація в такому контексті передбачає зміни, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування. Так, відомий освітянський новатор Майкл Фуллан зазначає стосовно цього наступне: «...реструктуризація означає зміцнення первинних зв'язків з новими ідеями та новою практикою, зміну спільної праці людей у державі та в окремій місцевості, шляхи взаємодії шкільних та університетських працівників;...реструктуризація означає навчитись управляти змінами та підтримувати їх упродовж деякого часу серед багатьох людей та у багатьох сферах діяльності; ...реструктуризація, спрямована на успішне навчання всіх учнів, потребує наполегливості, щоб запровадити зміни, досягти результату та здійснити необхідні адаптації...» [3, С.110]. Діапазон тлумачення і втілення цих позицій найширший – від конкретних практик окремих педагогів до масштабнішої реалізації цілим закладом освіти в конкретному місті чи селищі, на рівні області тощо. Саме цього наразі й потребують усі учасників освітнього процесу, кожен освітній заклад і вся система освіти дітей з особливими потребами загалом, зважаючи на низку проблем спричинених війною та її наслідками.

Зважаючи на складні обставини сьогодення, перебудова освітнього сегменту на новому світоглядному підмурівку мультикультурності, інклюзивності, а також унікальної самоідентичності триватиме певний час і коригуватиметься відповідно до суспільно-економічної динаміки в країні. Втім, визначальні вектори загалом зберігатимуться доволі тривало. Один з найголовніших – відповідальність у кадровій політиці. Йдеться про вдосконалення менеджменту в освітній сфері, що має провадитись із глибокою професійною компетентністю і в прагматичних інтересах майбутнього молодого покоління наших громадян. Конче необхідною наразі є масштабна фахова підготовка та перепідготовка педагогічних кадрів (зокрема й освітніх менеджерів, кадрів новостворених інституцій та ін.) на засадах єдиної для всіх освітньої парадигми (зважаючи на глобальність та масштабність парадигмальних новацій в освіті осіб з ООП). Варто зауважити, що подібна підготовка та перепідготовка кадрів має передувати законодавчим і нормативним змінам, оскільки зворотний порядок гальмуватиме позитивні зрушення та призводитиме до знецінення ідей, самої суті прогресивних змін, а часом і до провалів в певному сегменті трансформацій. Надзвичайно складною і

масштабною бачиться і технологізація освітньої сфери, як сучасний практико орієнтований механізм втілення ідей мультикультурності та інклюзивності суспільства. Зокрема йдеться про ретельніше розроблення, вдосконалення та якісну реалізацію у практичній площині окремих взаємопроникних кластерів: надважливих у теперішній час технологій соціокультурного перетворення (на рівні груп/класів → малої громади → ширшого соціуму → суспільства загалом); технологій освітнього менеджменту/управлінських технологій; технологій співпраці («колаборації»); технологій сервісної підтримки; технологій асистування/«тьюторської» підтримки; технологій викладання. Неабияке значення у перебудові освітньої системи має оперативність відповідей на нові виклики сьогодення – запровадження новітніх технологій навчання та розвитку (до прикладу у процесі дистанційного навчання); навчання/розвитку дітей з якомога більш раннього віку; організації освіти «другого шансу» для молоді і дорослих з ООП, які не змогли здобути на належному якісному рівні/ чи закінчити освіту (тривалий період епідемічних обмежень, війна та ін.).

Беззаперечно, найближчим часом на загальнодержавному рівні будуть запропоновані певні блоки рішень щодо низки злободенних питань подальшого розвитку освітньої системи України. Сфокусуємо увагу на тих позиціях, що наразі видаються більш досяжними і потребують локальних зусиль (педагогів, батьків, керівників закладів освіти, місцевих громадських активістів та інших зацікавлених і причетних до освіти осіб/структур/організацій), а також можуть зніційовуватися / формуватися / реалізовуватися самими учасниками освітнього процесу за підтримки місцевих громад.

Яким має бути освітній заклад, де навчатимуться учні з ООП? Один із варіантів – освітній заклад /школа – як осередок малої громади. В багатьох країнах світу доволі успішно апробується чимало моделей шкіл із такою провідною візією. Їх функціонал зосереджується на тому, що освітній заклад стає своєрідним соціоінтелектуальним і культурологічним осередком для усієї спільноти (селища, мікрорайону міста тощо). Так, в позаурочний час, школа/дитячий садочок стає місцем навчання для людей різного віку, а також осередком отримання первинної психологічної допомоги, консультування щодо соціальних питань, місцем реалізації різноманітних проектів. Таке активне дієве середовище гуртує різні покоління, виявляє та проявляє всі таланти й чесноти людей, які живуть поряд, демонструє молоді кращі взірці культурного розмаїття та ефективної взаємодії в громаді. За час війни чимало освітніх закладів стали на шлях формування таких осередків, долучившись до різноформатної волонтерської діяльності. Тож у післявоєнний час цей спектр може продуктивно розширюватися корисними для громади ініціативами. Взаємодія,

взаємонавчання, взаємодопомога, емоційне та культурне взаємозбагачення – це головні рушії та результати функціонування таких осередків.

Як і чого навчати дітей з ООП? Всесвітньо відомий науковець-дослідник Гордон Драйден, опісля аналітичного студіювання ключових світових педагогічних концепцій, підходів та їх практико орієнтованих відгалужень сформулював термін «педагогічний підхід, що ґрунтується на здоровому глузді» [2, С.107]. Ця авторська альтернатива поєднує все найліпше з відомих класичних педагогічно-виховних теорій для досягнення того, аби кожен випускник освітнього закладу мав навички самостійно діяти, навчатися і керувати своїм майбутнім, з огляду на постійні зміни у світі людей, знань та інформації. Вивчення практичного досвіду освітніх закладів різних країн світу, численних наукових досліджень та новітніх технологій дали підстави Драйдену і його однодумцям стверджувати, що комбінації прийомів /методів із різних теорій справляють більший ефект у навчальному процесі, а також дають якісніші результати навчання всіх учнів (якими б не були їхні освітні потреби).

Педагогам, які навчають учнів з ООП, наразі варто звернути особливу увагу на прийоми і техніки планування та саморегуляції (для учнів); прийоми, техніки, методики, що розвивають у дітей усвідомлення прочитаного; методики кооперативного навчання і варіативні завдання для роботи учнів в малих групах; розвиток навичок виступів та формулювання запитань; розвиток метапізнання у дітей з ООП, а також формування і розвиток соціальної дієздатності. Все це сприятиме ефективнішому соціонавчальному інтегруванню таких учнів, підвищить спроможність самореалізуватися в дорослому житті, стати конкурентоспроможним у глобальному світі.

Отже на часі: побудова спільного бачення стосовно того, що мають знати і вміти учні з ООП; перегляд та інтеграція програм із одночасним розширенням репертуару методичних стратегій (конкретні зміни у програмах і стратегіях викладання для учнів з ООП); поширення позапрограмної діяльності і спеціальних заходів у позаурочний час, до яких залучаються педагоги, батьки та учні з ООП, активні соціальні та громадські діячі (мобілізація раніше прихованих сил, талантів, спільних ідеалів у колективі, який прагне працювати разом над досягненням спільних цілей).

Послугуючись досвідом низки передових нині країн світу, які свого часу здійснили прориви в науці, промисловості, економіці, рівні життя та ін., можна виокремити кілька чинників, що були трампліном для підвищення ефективності та якості освіти всіх без винятку учні, а також створення освітнього середовища для максимальної реалізації потенціалу дітей з ООП:

– Ініціативи «знизу» для забезпечення далекоглядних рішень відповідних керівних інституцій.

- Підвищення кваліфікації педагогів– головний пріоритет освітніх закладів.
- Орієнтація на інтерактивні комунікативні технології.
- Добір найефективніших і випробуваних методів навчання.
- Опора на потенціал власної національної культури.
- Впровадження програм розвитку дітей та «батьківської освіти».
- Сфокусованість на партнерстві між школою та бізнесом.
- Заохочування школярів бути не лише учнями, а й вчителями.
- Навчання впродовж життя має стати світоглядною сутністю кожного [4].

Ці надзвичайно комплексні аспекти можуть стати орієнтиром у трансформуванні освітнього середовища для учнів з ООП вже зараз і в повоєнний період.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виступ президента НАПН України Василя Кременя на тематичному засіданні платформи «Рішельє-форум: державна служба для нової ери»: Київ/Одеса/Львів/Дніпро. 24 вересня 2021 р.
2. Гордон Драйден, Джаннетт Вос. Революція у навчанні/Перекл.з англ. М. Олійник. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.
3. Майкл Фулан. Сила змін. Вимірювання глибинних освітніх реформ. Літопис, Львів, 2000. 269 с.
4. Ferguson-Patrik, K. (2020). Developing a democratic classroom and a democracy stance: Cooperative learning case studies from England and Sweden. Education 3-13.

Тименко В. П.,

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
мультимедійного дизайну Київського національного
університету технологій та дизайну, м. Київ
tymenkovp@gmail.com*

Гуль В. В.,

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
кафедри мультимедійного дизайну Київського національного університету
технологій та дизайну, м. Київ*

МУЛЬТИМЕДІЙНА ПЕДАГОГІКА: МОДЕРНІЗАЦІЯ АРТЕФАКТІВ НІМЕЦЬКОГО МУЗЕЮ UKRANENLAND

Сучасні технології мультимедійного етнодизайну, на думку авторів, покликані розвивати музейну педагогіку. Оприлюднюються особливості модернізації мультимедійними засобами німецького музею Ukranenland. Пропонується застосовувати мультимедійні експонати Украненланду у процесі вивчення фахових дисциплін з професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Ключові слова: мультимедійний дизайн, віртуальний музей, Украненланд.